

ХРАНИТЕЛНА БАНКА в България

модел за хранително подпомагане на нуждаещите се в България

Хранителната банка е нов за България модел, който е използван и работи ефективно в Европа и САЩ за подпомагане на нуждаещи се и решаване на проблема с глада и бедността. Моделът “Хранителна банка” възниква в България преди повече от 5 години. В стремежа си да разработят модел на подпомагане, който залага на условия за устойчивост и удовлетворяване на дългосрочни нужди на уязвими групи, първите банки са създадени по програма с активно участие на общността на Американския Червен кръст (АЧК) и Българския Червен кръст (БЧК), финансирана от Департамента по земеделие на САЩ и Американския Червен кръст. Развитието на модел за устойчиви общински хранителни банки на базата на мобилизиране на местни ресурси и активно партниране е подпомогнат методически от екипа на АЧК в България, сега работещ като екип на ФОРА – Фондация за общностно развитие. Днес продължават да функционират в различна степен **5 хранителни банки**, създадени от областните организации на Българския Червен кръст и техни местни партньори от средите на общинската власт, бизнеса и нестопански организации в **Добрич, Пазарджик, Стара Загора и Шумен.**

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ХРАНИТЕЛНАТА БАНКА В БЪЛГАРИЯ?

Мисията на хранителните банки е да се нахранят гладуващите и да се въвлечат възможно най-много хора в разбирането и разрешаването на този проблем като дарят храна, пари или труд. Хранителните банки представляват механизъм с благотворителна цел, чрез който местният бизнес и общността даряват консервирани и трайни хранителни продукти, както и финансови средства и доброволен безплатен труд.

Хранителните банки се опитват да идентифицират и утвърждават механизми за събиране като дарение на годна за консумация храна, която не може да бъде продадена поради изтичане срока на годност, има нарушен търговски вид или които са в излишък за пазара. Чрез този механизъм търговски предприятия, земеделски производители, местна власт, училища, магазини и отделни граждани могат да даряват храни със запазени хранителни качества.

Хранителната банка има физическо място, отговарящо на съответните санитарно-хигиенни изисквания, където се разпределят, сортират и съхраняват дарените хранителни продукти. На определена дата те се опаковат в пакети и се раздават на нуждаещите се, определени като ползватели на хранителната банка. Това, което различава банките от складовете, са **нарочните и систематични дейности по набиране на продукти на местно ниво и създаване на нагласа за даряване в местната общност.** За да прерасне хранителната банка от обикновен склад за храни и да достигне храната до нуждаещите се, хранителната банка работи в партньорство с други организации, които предоставят директно храна на нуждаещите се или събират храна или ресурси за нуждите на хранителната банка.

В КОИ ОБЛАСТИ СЕ РАБОТИ ПО МОДЕЛА ХРАНИТЕЛНА БАНКА?

Пазарджик, Стара Загора, Шумен, Добрич

Макар и със сходен принцип на работа, хранителните банки имат **различни мащаби и форми на функциониране**. Така например, хранителната банка в Пазарджик е регистрирано **сдружение с нестопанска цел** за извършване на дейност в обществена полза, учредено с общите усилия и интереси на общинската власт, БЧК, активни неправителствени организации, представители на бизнес средите в областта. В Стара Загора хранителната банка е **коалиционно обединение** между БЧК, фондация “Обществен дарителски фонд” и 9 организации на бизнеса като Лайънс клуб, Зонта клуб, Ротари интернешънъл и др. В Шумен и Добрич **хранителните банки се управляват от БЧК**, като набиране на хранителни продукти и финансови средства се осъществява чрез кампании, които се провеждат няколко пъти годишно от БЧК или изпълнението им се възлага на местни неправителствени организации-партньори. Основна част от работата в банката е труда на доброволците. Доброволци основно привлечени от Българския Червен кръст сортират, проверяват, преупаковат и разпределят събраните храни в хранителни пакети и ги раздават на социалнослаби хора, попадащи в групата на уязвимото население. За последните четири години **доброволен труд** в петте хранителни банки са положили повече **от 610 доброволеца с над 15 200 часа доброволен труд**.

КОЛКО НУЖДАЕЩИ СЕ СА ПОЛУЧИЛИ ПОДКРЕПА ОТ МЕСТНИТЕ ХРАНИТЕЛНИ БАНКИ?

Поради големият брой на нуждаещите се хора, към хранителните банки са сформирани комисии, които определят критерии за подбор на подпомаганите лица (възраст, доход, заболявания, допълнителна уязвимост) и така селектират оптимален брой хора, които банката може да подпомогне според ресурсите, с които разполага за определен период от време. В състава на комисиите са включени представители на БЧК, агенция “Социално подпомагане”, неправителствени организации, местна власт, бизнес.

Всеки месец средно 200 човека във всяка от четирите области получават **безвъзмездно** пакет с основни хранителни продукти. През последните четири години общо **19 988 представители на третата възраст, деца и социалнослаби семейства** са получили **33 246 бр.** хранителни пакети, **31 905 бр.** топъл обяд в трапезария или **116 543 бр.** купони за хляб на намалени цени.

КАКВО КОЛИЧЕСТВО ХРАНИ И ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА СА ДАРЕНИ ОТ МЕСТНИ ИЗТОЧНИЦИ?

Набраните хранителни продукти чрез местни дарения общо в четирите области възлизат на **187 829,5 кг.** трайни храни, над **10 900 литра** олио и **52 437 кг.** жито. Общият размер на подкрепата с финансови средства, предоставени от местни източници (бизнес, местна власт, индивидуални дарители) на хранителните банки възлиза на **142 980,34 лв.**

КАК СЪЗДАДЕНИТЕ ХРАНИТЕЛНИ БАНКИ НАБИРАТ РЕСУРСИ?

Привличане на дарители и набиране на хранителни продукти се осъществява непрекъснато или на определени периоди от време като:

- Юридически лица (производители или търговци на храни) даряват хранителни продукти на хранителната банка когато разполагат с продукти с изтичащ срок на годност, желаят да изтеглят даден продукт от пазара, има свръхпроизводство на даден продукт или просто желаят да направят дарение.

- Организираны обществены кампаны за набыране на трайны хранителны продукты в учреждения, училища или магазинната мрежа, където се дава лесна възможност на широката общественост да дари консервирани храни в рамките на две или три седмици;
- Дарены средства от отделны личности, религиозны организации и др.
- Организираны благотворителны събития – балове, концерты, изложбы и т.н.
- Предоставено финансиране от общинския бюджет чрез провеждане на конкурс за доставчик на социална услуга по регламента на Закона за социално подпомагане.

През изтеклыте четири години в рамките на четирыте области са проведены общо **57 кампании и фондонабырателны акции:**

17 кампании, осъществены от добровольцы сред клиенты в магазинната мрежа, (в Добрич, Шумен и Стара Загора) включително в гипермаркет от веригата БИЛЛА;

24 кампании сред учащите в училища (в Пазарджик, Добрич, Шумен и Стара Загора);

9 фондонабырателны акции (организиране на благотворителны събития, продажба на билеты за благотворителен концерт, продажба на стикеры, продажба на мартеницы, изработены от социалнослабыте);

7 кампании са проведены от местны неправителствены организации за целите на хранителныте банки

Извън периода на кампаныте са постъпылы индивидуалны дарения от **финансовы средства и хранителны продукты на стойност над 30 000 лева. 18 търговскы фирмы** в Пазарджик ежемесячно даряват пары и храни на базата на подписаны дългосрочны споразумения за партньорство с хранителныте банки; **9 неправителствены организации, представляващы бизнеса** в Стара Загора подкрепят БЧК при организирането на благотворителны събития и т.н.

Хранителныте банки набырат средства за своето управление и администриране на дейността си благодарение на дарения от местны спомоществователи от средите на бизнеса, отделны гражданы или др.

КАКВЫ ХРАНЫ СЕ СЪБИРАТ ПОНАСТОЯЩЕМ ОТ ХРАНИТЕЛНЫТЕ БАНКЫ?

Подходящы за дарение са всички видове пакетираны и консервираны трайны храни:

- **Месо и белтъчины:** консервирано месо, супа, зрял фасул, консервиран фасул;
- **Плодове и зеленчуцы:** консервираны плодове, консервираны зеленчуцы, плодов сок, зеленчуков сок, конфитюры;
- **Млечны продукты:** консервирано мляко, сухо мляко;
- **Хляб и зърнены храни:** овесено брашно, пшеничено брашно, захар.

ЗАЩО СА ЕФЕКТИВНЫ ХРАНИТЕЛНЫТЕ БАНКЫ?

ХБ успяват да помагат на много хора, защото раздаваната храна е получена предимно от дарения. Част от храните, които получават банките, идват чрез безвъзмездно даряване директно от производители на храни. По този начин себестойността на единица услуга намалява. Даренията под формата на пары също се използват основно за закупуване на храна или организиране на новы набырателны кампаны.

Трудът в банката се извършва предимно от добровольцы, включително и хора от уязвимыте группы-ползватели на подкрепата от хранителната банка, ученицы, студенты. Над

80% от труда, полаган при набирането, сортирането и разпределението на дарените храни, е на доброволци.

Общините, в чийто граници се извършва раздаване, осигуряват транспорт за доставката на хранителните пакети до нуждаещите се.

Благодарение на партньорския принос, труда на доброволците и даряването на храни в натура срещу всеки 1 вложен лев средно хранителните банки, които са изградени набира и раздава храни на средна стойност около 3 лева. Основният ресурс, който използват банките е желанието на хората да си помагат и удовлетвореността, която това им носи.

За да научите повече за функциониращите хранителни банки в България, информация можете да получите на:

Хранителна банка – Пазарджик
tel./fax: (+359) 034 - 44 56 11
www.foodbankpazardjik.cybcom.net
инж. Живко Дишков

Сдружение „Общинска хранителна банка – Пазарджик”
tel. (+359) 034 - 40 50 60; fax: (+359) 034 - 40 50 45
www.pomogni.org
Благо Солов

Хранителна банка – Добрич
tel./fax: (+359) 058 - 60 22 47
www.redcross.bg/dobrich
д-р Артюн Еринозов

Хранителна банка – Стара Загора
tel./fax: (+359) 042 - 62 52 09
Стефка Абаджиева

Хранителна банка – Шумен
tel./fax: (+359) 054 - 87 73 36
www.shumenredcross.blogspot.com
Пламен Петров

ФОРА – Фондация за общностно развитие
tel.: (+359) 02 - 953 4 100; tel./fax: (+359) 02 - 852 62 57
www.fora.bg
Теодора Величкова